

Поворотна фінансова допомога від ФОП: судова практика, позиція ДПС і ризики анулювання статусу платника єдиного податку

Останніми роками надання поворотної фінансової допомоги (ПФД) фізичними особами-підприємцями – платниками єдиного податку – стало предметом прискіпної уваги податкових органів. Чинне законодавство не забороняє таких операцій, але ДПС часто кваліфікує їх як фінансові послуги або фінансове посередництво, що є прямо забороненим для фоп-єдинників.

Справа №120/4675/24: Апеляційний суд підтримує ДПС

12 березня 2025 року Сьомий апеляційний адміністративний суд у справі №120/4675/24 підтримав позицію ДПС щодо неприпустимості надання ФОП сум ПФД. Обставини справи:

- ФОП надав поворотну фіндопомогу на суму понад 13 млн грн;
- ДПС стверджувала, що це є діяльність у сфері фінансового посередництва (квед 64.19);
- Апеляція залишила в силі рішення першої інстанції: суми доходу неправомірно знижено, а сам ФОП порушив умови спрощеної системи.

По цій справі варто дочекатись остаточного рішення від Касаційної інстанції, очевидно.

Порівняння з позицією Верховного Суду

У справі №824/74/19-а (постанова ВС від 01.07.2020) суд навпаки зазначив, що отримана та повернена ПФД не є доходом ФОП. Встановлено обставини фактичної позики, а отже відсутність підстав для переходу на загальну систему.

Що це означає для ФОП

- Податкова служба трактує надання ПФД як фінансове посередництво та подає до судів з вимогами анулювати статус єдинника;
- Суди оцінюють договір, суму, систематичність та намір отримати дохід;
- Вирішуючий критерій – чи це було разовою операцією за особисті кошти, чи систематичним розподілом чужих коштів.

Поради: Що робити ФОП

- Оформлювати ПФД лише за письмовими договорами, – від себе як від фізичної особи, а не з рахунку ФОП, – чітко вказуючи, що це особисті кошти, а не господарська діяльність;
- Якщо все ж доводиться оформити від ФОП, то не укладати багато однотипних договорів за короткий період – це може свідчити про системність;
- Не залучати сторонні кошти для надання ПФД – це вже ознака фінпосередництва;
- Зберігати всю документацію: договори, виписки, повернення коштів – для підтвердження реальності операції;
- Уникати використання в договорах термінів «позика», «кредит» тощо без уточнення статусу коштів та сторін.

Нагадуємо, АО «Західна Правозахисна Група» надає професійні послуги оскарження податкових повідомлень – рішень.

Загалом це охоплює як процедуру адміністративного оскарження, так і судового.

Загалом Ви зможете отримати комплексну послугу щодо оскарження протиправних рішень податкового органу.

Переваги АО «Західна Правозахисна Група»:

- досвідчені адвокати податкової практики, податкові консультанти;*
- напрацьовані вдалі кейси з оскарження;*
- наданню послуги передують детальний аналіз ситуації, моделювання її розвитку і податкове планування;*
- налагоджені процеси дистанційної, комфортної та безпечної для Замовника комунікації;*
- справедлива та розумна ціна вартості послуг та ін.*

Заповніть форму зворотного зв'язку і ми надамо Вам первинну консультацію.

Форма зв'язку

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

АО "ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА"

Оподаткування першого продажу легкового авто фізичною особою

В публікації наведено аналіз податкових наслідків продажу легкового автомобіля фізичною особою, який перебував у її власності менше трьох років, у випадку, коли такий продаж є **першим протягом календарного року** та здійснюється через **комісійну схему** за участю автосалону або іншої юридичної особи – комісіонера.

Пільгові умови для першого продажу протягом року

Відповідно до ст. 173.2 Податкового кодексу України (ПКУ), якщо фізична особа протягом календарного року продає **лише один об'єкт рухомого майна** (зокрема легковий автомобіль, мотоцикл або мопед), то доходу від такого **першого продажу** не виникає об'єкт оподаткування. Тобто при першому продажу легкового автомобіля протягом року **ні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), ні військовий збір не сплачуються**. Ця норма застосовується незалежно від того, скільки часу транспортний засіб перебував у власності фізособи. (Правило **3-річного володіння** стосується лише продажу нерухомості за ст. 172 ПКУ і

не впливає на оподаткування доходів від продажу рухомого майна.)

Стаття 173.1 ПКУ встановлює загальне правило, що дохід від продажу об'єкта рухомого майна оподатковується за ставкою, визначеною в п.167.2 ПКУ. На сьогодні це базова ставка ПДФО 5% для таких доходів. Водночас для продажу легкових автомобілів, мотоциклів і мопедів діє згадана вище **пільга щодо першого продажу** протягом року. Таким чином, у ситуації, описаній у запитанні (перший продаж легкового авто в році), фізична особа **звільняється від сплати ПДФО** – ефективна ставка 0%. Відповідно, і **військовий збір** при такому першому продажу не утримується, оскільки військовий збір нараховується лише за наявності оподаткованого доходу.

Ставки податків та база оподаткування

Якщо протягом того ж року відбудеться **другий продаж** транспортного засобу (легкового авто, мотоцикла чи мопеда) тією ж фізособою, то дохід від другого продажу вже підлягатиме оподаткуванню. Ставка ПДФО становитиме 5% від суми доходу (договірної вартості автомобіля). База оподаткування – це договірна ціна, зазначена в договорі купівлі-продажу (як правило, не нижча за оціночну вартість майна). Окрім ПДФО, зі **другого продажу** сплачується і **військовий збір** за чинною ставкою (станом на 2024 р. – 1,5%, з 2025 р. – 5%).

У разі **третього та наступних продажів** рухомого майна протягом того самого року, дохід оподатковується вже за базовою ставкою ПДФО 18% (для резидентів) згідно з п.167.1 ПКУ (Для нерезидентів України дохід від відчуження рухомого майна оподатковується за ставкою 18% ПДФО незалежно від кількості продажів) Військовий збір при третьому і наступних продажах так само справляється за встановленою ставкою (5% у 2025 році).

Отже, пПерший продаж легкового автомобіля протягом календарного року фізичною особою **не оподатковується ПДФО та військовим збором**. Лише починаючи з другого продажу в тому ж році виникає обов'язок сплатити ПДФО (5% від доходу) та військовий збір (за чинною ставкою).

Участь автосалону (комісіонера) і податкові зобов'язання

Продаж автомобіля через комісійний магазин або автосалон (за участю посередника-комісіонера) **не змінює** правил оподаткування доходу продавця-фізособи. Пільга на перший продаж застосовується так само, як і при прямому продажу: податки не сплачуються, якщо це перший проданий легковий авто за рік. Участь автосалону впливає лише на механізм сплати податку: комісіонер (юридична особа) виконує функції **податкового агента** щодо виплаченого доходу. Згідно з ПКУ, посередник зобов'язаний перевірити наявність сплачених податків (ПДФО та війського збору) перед завершенням угоди та відзвітувати податковим органам про виплачений дохід і утримані податки. Тобто, якщо дохід підлягає оподаткуванню, автосалон утримає із суми, що виплачується продавцю, необхідні податки і перерахує їх до бюджету. У випадку ж першого продажу (що звільнений від оподаткування) автосалон просто фіксує факт відсутності податку – жодних додаткових податкових зобов'язань для фізособи не виникає.

Отже, за наведених умов (перший продаж легкового автомобіля в році, незалежно від строку володіння) дохід від такого продажу **не оподатковується ПДФО та військовим збором** на підставі п.173.2 ПКУ. Участь автосалону як посередника не скасовує і не додає податкових зобов'язань для продавця, а лише забезпечує дотримання вимог ПКУ щодо сплати податків у разі, якщо вони повинні бути нараховані. В результаті фізична особа-продавець при першому продажу авто за рік отримує дохід від реалізації **без утримання податків**, за винятком звичайних комісійних

витрат на користь автосалону.

Компанія Вікторія

Відкликання помилково поданого скороченого Звіту про КІК: що каже ДПС?

Чи можна відкликати помилково поданий скорочений Звіт про контрольовані іноземні компанії (КІК)? Законодавство України такої процедури не передбачає. Проте контролююча особа має право подати інформаційний лист із поясненням.

Що потрібно знати про Звіт про КІК?

□ Хто зобов'язаний подавати Звіт про КІК?

Контролюючі особи – фізичні або юридичні особи-резиденти України, які володіють або контролюють іноземні компанії.

□ Коли подається Звіт?

Разом із річною декларацією про майновий стан і доходи або декларацією з податку на прибуток підприємств.

□ Що робити, якщо немає можливості подати повний Звіт?

Подати скорочений Звіт, а до кінця наступного календарного року – повний.

Чи можна відкликати помилково поданий скорочений Звіт про КІК?

Законодавством не передбачено процедури відкликання або визнання такого Звіту недійсним.

Проте ви можете подати інформаційний лист через:

- Електронний кабінет платника податків
- Територіальний орган ДПС

В інформаційному листі потрібно детально пояснити обставини помилкового подання.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника КІК, звертайтеся

за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

Місце провадження господарської діяльності – Україна

Відповідно до п.п. 298.1.1 п. 298.1 ст. 298 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), суб'єкт господарювання для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування подає до контролюючого органу заяву про застосування спрощеної системи оподаткування (далі – Заява).

Форма та зміст Заяви

Форма Заяви затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2019 № 308. У Заяві обов'язково зазначається місце провадження господарської діяльності (п. 298.3 ст. 298 ПКУ).

Строки подання Заяви при зміні місця діяльності

Якщо змінюється місце провадження господарської діяльності:

- **Платники єдиного податку першої та другої групи** подають Заяву не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися зміни (п. 298.5 ст. 298 ПКУ).
- **Платники єдиного податку третьої групи** подають Заяву не пізніше останнього дня кварталу, в якому відбулися зміни (п. 298.6 ст. 298 ПКУ).

Реєстрація платника єдиного податку

Суб'єкт господарювання реєструється як платник єдиного податку шляхом внесення відповідного запису до реєстру платників єдиного податку (абзац перший п. 299.1 ст. 299 ПКУ). У реєстр вносяться відомості про місце провадження діяльності (п. 299.7 ст. 299 ПКУ).

Вимоги до заповнення місця провадження діяльності

Форма Заяви містить поле 6 «**Місце провадження господарської діяльності (індекс, адреса)**», в якому зазначаються такі дані:

- Код за **КАТОТТГ** – код адміністративно-територіальної одиниці (згідно з наказом Мінрегіону України № 290 від 26.11.2020 р.).
- Область, район, населений пункт.
- Вулиця, номер будинку/офісу/квартири.
- Поштовий індекс.

Якщо фізична особа – підприємець планує здійснювати діяльність у заздалегідь не визначених місцях (наприклад, надання послуг або торгівля на виставках, ринках), у графі «Область, район, населений пункт» поля 6 Заяви вказується:

- «Надання послуг на території України»;
- «Торгівля на території України».

При цьому інші графи поля 6 не заповнюються. Така позиція на сьогодні є усталеною з боку податкових органів.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективний захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-підприємця чи юридичної особи – платника ЄП, звертайтеся за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)
Ваш email (обов'язково)
Ваш номер телефону (обов'язково)
Ваше повідомлення
Відправити

Пропонуємо ознайомитись із:

- умовами обслуговування підприємців на єдиному податку;
- калькулятором вартості супроводу.

Компанія Вікторія

***Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити
за акційними знижками також:***

- електронні ключі ДП “ДІЯ” та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів з охорони праці;
- постановку на облік РРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами;
- ліцензійне антивірусне програмне забезпечення Zillya!
- Реєстрацію торгової марки (знаку на товари, послуги);
- реєстрацію юридичних осіб інших організаційно-правових форм; отримання довідок, витягів з державних реєстрів;
- підготовку договорів та ін. юридичних документів. Супровід та представництво в судах, органах державної та місцевої влади та управління.

Не є публічною офертою

Основні правила складання

графіка відпусток

- **Що таке графік відпусток?** Це локальний документ підприємства, який визначає черговість надання щорічних відпусток у календарному році.
- **Хто складає?** Всі роботодавці, зокрема фізичні особи-підприємці, які мають найманих працівників (крім роботодавців, що проводять діяльність в зоні активних бойових дій – вони вирішують порядок самостійно).
- **На кого ведуть?** На всіх працівників, прийнятих на роботу за трудовим договором (як письмовим, так і усним).
- **Форма оформлення** У довільній формі.
- **Що включають?** Щорічні (основні та додаткові) відпустки, зокрема:
 - Невикористані відпустки за попередні роки.
 - Відпустки «на дітей», «чорнобильські».
 - Відпустки учасників бойових дій.
- **Яку інформацію вказують?** Місяць або дату початку відпустки.
- **Терміни ухвалення** Як правило, не пізніше 5 січня. Рекомендується затверджувати графік до початку першої відпустки в наступному році.
- **Хто затверджує?**
 - За погодженням із профспілкою або її представником.
 - Наказом або безпосередньо у графіку (із грифом «Затверджую»).
- **Ознайомлення працівників** Усіх працівників необхідно ознайомити під підпис.

□ Як вносити зміни?

- Виданням графіка у новій редакції.
- Затвердженням змін окремим наказом.

□ **Штрафи за відсутність графіка** Передбачені статтями 265 КЗпП та 41 КУпАП.

□ **Особливості під час воєнного стану** У разі дотримання термінів та обсягу виконання приписів, виявлених під час перевірок, штрафи за відсутність графіка не застосовуються.

□ **Рекомендація:** Завчасне планування дозволяє уникнути непорозумінь та порушень трудового законодавства.